

Nr 49.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1935 kl. 7 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 224 med förslag till vissa ändringar i och tillägg till gällande tulltaxa jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Genom en den 30 mars 1935 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 224, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga följande förslag till ändringar i och tillägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan:

		Tull för 100 kg kronor
	Fruktar och bär, ätbara:	
	färska eller enbart kokade:	
63	apelsiner, bananer, citroner samt cedrat- och grapefrukter	fria

	torkade eller saltade:	
68: 1	aprikoser, bananer, bruneller, cedratfrukt, persikor, plommon, päron, sviskon och äpplen	fria

	Te:	
75: 1	mate	fritt
75: 2	annat	E 150: —
	Mattor, ej särskilt nämnda:	

	andra slag, även försedda med sömnadsarbete eller fransar:	

		Tull för 100 kg kronor
	helt eller delvis av <i>ull</i> eller <i>andra djurhår</i> , utan inblandning av silke: knutna: — — — — —	
467: 1	med mer än 250 men ej mer än 450 knutar på en längd av 1 m E	350: —
467: 2	med mer än 450 knutar på en längd av 1 m E	600: —
	— — — — — Ferrolegeringar: — — — — —	
729: 1	volframjärn — — — — —	
729: 2	manganjärn, hållande mer än 60 % mangan N	3: 50
729: 3	andra slag	fria
	Bakelit och andra hårdbara eller härdade konsthartser samt arbeten därav, ej särskilt nämnda, även innehållande papper, spånadsämne e. dyl.:	
1110: 1	oarbetade N	20: —
1110: 2	plattor och rör N	50: —
1110: 3	andra arbeten 100 kr.	10: —
	Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer:	
1110: 4	oarbetade, härunder inbegripna plattor, stänger, rör, tangentskivor, knivskaft samt ämnen och delar därtill; kamämnena; ävensom cellulosaaacetat	fria
	arbetade, ej särskilt nämnda:	
1111	av celluloid eller galalit E	80: —
1112	andra slag 100 kr.	10: —

dels besluta, att till förordningen den 22 juni 1934 (nr 371) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa skall, på sätt nedan sägs, fogas ett tillägg, avseende statistiska numren 1286 och 1288:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
		Fajans- och porslinsvaror, ej särskilt nämnda: ----- andra slag: ----- av fajans (oäkta porslin), härunder inbe- gripna krukmakargods och andra ler- varor, ej särskilt nämnda; ävensom kakel och kakelugnsornament: vita eller enfärgade: för hushållsbruk N	10: —
ur 695	1286	två- eller flerfärgade eller förgyllda, försilvrade eller på annat likartat sätt dekorerade: för hushållsbruk N	9: —
ur 696	1288		

dels såsom ytterligare tillägg till gällande tulltaxa besluta
 att vid införsel från utlandet av varor av följande slag skall utöver
 tull, som stadgas i tulltaxan, utgå tilläggstull på sätt nedan sägs:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggstull för 100 kg kronor
		Kättingar och kedjor, även avpassade, samt lösa länkar därtill: ----- ledbultkättingar, ej hänförliga till nr 787 (stat. nr 1435), med en längd å rullen (invändig länkbredd) av: 6 mm eller däröver N	15: —
788	1436		
		Knivar, gafflar och skedar: förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina E	50: —
922	1634		
		andra slag: av nysilver E	50: —
ur 924	ur 1636		
		Arbeten, ej särskilt nämnda: förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina E	75: —
925	1637		
ur 926	ur 1638	toalett-, skrivtygs- och bordsartiklar, ej sär- skilt nämnda, av nysilver, utan ytbetäck- ning E	75: —

dels ock förklara, att de i det föregående omförmälda ändringarna och tilläggen skola träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

I samband med nämnda proposition har utskottet till behandling förehåft följande inom motionstiden vid riksdagens början väckta motioner, nämligen:

motionen nr 113 i andra kammaren av herr *Hagberg* i Malmö, däri hemställt, »att riksdagen måtte besluta, att tulltaxenumren 63 och 68: 1 i nu gällande tulltaxa erhålla följande ändrade lydelse:

Fruktar och bär, ätbara,

färska eller enbart kokade

63 apelsiner, bananer, citroner och cedratfrukt fria
torkade eller saltade

68: 1 aprikoser, bananer, cedratfrukt, bruneller, persikor,
plommon, päron, sviskon och äpplen, härunder in-
begripna skal och kärnhus av äpplen samt s. k.
chopped apples till beredning av läskedrycker fria»; samt

de likalydande motionerna nr 161 i första kammaren av herr *Wohlin* m. fl. samt nr 315 i andra kammaren av herrar *Björck* i Kristianstad och *Björklund*, däri hemställt,

»att riksdagen ville besluta, att gällande tulltaxa skall, fr. o. m. den dag som Kungl. Maj:t bestämmer, i nedan angivna del hava följande ändrade lydelse:

Tull
för 100 kg
kronor

Bakelit och andra hårdbara eller härdade konsthartser
samt arbeten därav, ej särskilt nämnda, även inne-
hållande papper, spånadsämne el. dyl.:

1110: 1	oarbetade	N	20: —
1110: 2	plattor och rör	N	50: —
1110: 3	andra arbeten	100 kr.	20: —

Celluloid, cellon, cellofan, gaudalfil, galalit, ambroin,
eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen,
ej hänförliga till annat nummer:

1110: 4	oarbetade, härunder inbegripna plattor, stänger, rör, tangentskivor, knivskaft samt ämnen och delar där- till; kamämnena; ävensom cellulosaaacetat	fria
---------	--	------

arbetade, ej särskilt nämnda:

1111	av celluloid eller galalit	E	80: —
1112	andra slag	100 kr.	10: — ».

Beträffande motiveringen för dessa förslag, i den mån redogörelse här för ej lämnas i det följande, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet i ärendet samt till motionerna nr 113 i andra och nr 161 i första kammaren.

Vid handläggningen av dessa frågor, har utskottet anlitat byråchefen i generaltullstyrelsen T. Alsén såsom sakkunnig; och vill utskottet samtidigt förutskicka, att utskottet i detta betänkande icke till behandling upptagit det i propositionen framställda förslaget om införande av tull å manganjärn.

Propositionen.

De i propositionen framlagda förslagen avse, såvitt nu är fråga, i korthet följande.

Cedrat- och grapefrukter. Cedratfrukt, som erhålles av en i södra Europa växande citronart (*Citrus medica*, var. *genuina*) och användes för framställning av s. k. suckat, hänföres vid införsel till riket, i färskt tillstånd, till tulltaxenr 67 (statistiskt nr 132: andra frukter, ej särskilt nämnda) och drager en tull av 10 kronor för 100 kilogram, varjämte enligt förordningen den 31 januari 1932 (nr 15), ändrad genom förordningen den 30 juni 1933 (nr 458), tilläggstull med 10 kronor utgår för dylik frukt, inkommande under tiden 1—31 januari eller 1 maj—31 december. S. k. grapefrukt är i tullhänseende underkastad enahanda bestämmelser. I propositionen föreslås införande av tullfrihet för dessa frukter, genom följande ändringar i tulltaxan, nämligen att cedrat- och grapefrukter upptagas i tulltaxenr 63 bland däri uppräknade tullfria frukter, färska eller enbart kokade, samt att cedratfrukt därjämte upptages i tulltaxenr 68:1 tillsammans med andra nu tullfria torkade eller saltade frukter.

Mate. Te är i gällande tulltaxa upptaget i tulltaxenr 75 (statistiskt nr 155); tullen utgår med 150 kronor för 100 kilogram. Nu föreslås borttagande av tullen å s. k. mate eller brasilianskt te.

Knutna mattor. Knutna yllemattor, s. k. orientaliska mattor, äro i gällande tulltaxa alltefter tätheten av knutarna uppdelade på två tulltaxenummer, båda med viktullsats. Mattor, som på en längd av 1 meter hava högst 250 knutar, falla sålunda under tulltaxenr 466 (statistiskt nr 1001) med tull av 250 kronor för 100 kilogram, medan mattor med större knutantal äro hänförliga till tulltaxenr 467 (statistiskt nr 1002) med tull av 600 kronor för 100 kilogram. Genom i propositionen föreslagen uppdelning av sistnämnda tulltaxenr skulle beträffande mattor med mer än 250 men ej mer än 450 knutar per meter tullen sänkas från 600 till 350 kronor för 100 kilogram.

Fajansvaror för hushållsbruk. Enligt gällande tulltaxa (ur tulltaxenr 695; statistiskt nr 1286) äro vita eller enfärgade, för hushållsbruk avsedda varor av fajans (oäkta porslin), härunder inbegripna krukmakargods och andra lervaror, ej särskilt nämnda, ävensom kakel och kakelugnsornament belagda med en tull av 10 kronor för 100 kilogram. Två- eller flerfärgade eller förgyllda, försilvrade eller på annat likartat sätt dekorerade, för hushållsbruk avsedda fajansvaror (ur tulltaxenr 696, statistiskt nr 1288) draga en tull av 16 kronor för 100 kilogram. Nu föreslås införande av tilläggstullar, gällande för tiden till och med utgången av juni månad 1937, beträffande till statistiska nr 1286 och 1288 hänförliga varor med 10 kronor respektive 9 kronor för 100 kilogram, varigenom den sammanlagda tullen skulle komma att uppgå till 20 kronor respektive 25 kronor för 100 kilogram.

Ledbultkätting med invändig länkbredd av 6 millimeter eller däröver. För ledbultkättingar — ej hänförliga till tulltaxenr 787 (s. k. Ewarts kätting, ävensom ledbultkättingar av smidbart gjutgods) — med en längd å rullen (invändig länkbredd) av 6 mm eller däröver (tulltaxenr 788; statistiskt nr 1436) utgår en tull av 10 kronor för 100 kilogram. Nu föreslås att förutom nämnda tull skall utgå en tilläggstull av 15 kronor för 100 kilogram.

Nysilvervaror m. m. Enligt gällande tulltaxa äro färdiga nysilverarbeten samt halvfabrikat till sådana (s. k. nysilverråvara) belagda med följande tullsatser, allt för 100 kilogram:

Knivar, gafflar och skedar:

förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina (tulltaxenr 922; statistiskt nr 1634)	180: —
andra slag (härunder faller nysilverråvara; tulltaxenr 924; statistiskt nr 1636)	50: —

Arbeten, ej särskilt nämnda:

förgyllda, försilvrade eller platinerade eller pläterade med guld, silver eller platina (tulltaxenr 925; statistiskt nr 1637)	180: —
förnicklade; ävensom toalett-, skrivtygs- och bordsartiklar, ej särskilt nämnda, utan ytbetäckning (härunder faller nysilverråvara, s. k. korpus; tulltaxenr 926; statistiskt nr 1638)	75: —

I propositionen föreslås införande av tilläggstullar å ifrågavarande artiklar. Sålunda föreslås dels vid tulltaxenr 922 och 924 en tilläggstull av 50 kronor för 100 kilogram, vad tulltaxenr 924 angår dock endast för varor av nysilver, dels ock vid tulltaxenr 925 och 926 en tilläggstull av 75 kronor för 100 kilogram, beträffande tulltaxenr 926, dock endast för toalett-, skrivtygs- och bordsartiklar, ej särskilt nämnda, av nysilver, utan ytbetäckning.

Bakelit m. m. Bakelit är ett fast konstharts, som bildas av formalin och fenoler vid närvaro av katalysatorer. Genom att variera fenoler och katalysatorer erhållas slutprodukter med för olika användningsområden lämpade egenskaper. För att ytterligare förhöja dessa egenskaper tillsätts med tillhjälp av specialmaskiner diverse ämnen såsom papper, träfiber, asbest m. m. Det sålunda erhållna halvfabrikatet utsättes sedan för tryck i uppvärmda pressar, varefter fabrikatet i form av plattor, rör, bult m. m. är färdigt att tagas i bruk.

Med tillämpning av nu gällande bestämmelser tulltaxeras bakelit och sådana produkter därav, som här avses, på följande sätt:

oarbetad bakelit:

pressmassa enligt tulltaxenr 1110 (statistiskt nr 2037), med tullfrihet,
annan enligt tulltaxenr 103 (statistiskt nr 235), med tullfrihet,

plattor:

helt av bakelit enligt tulltaxenr 1110 (statistiskt nr 2038), med tullfrihet,
av bakelit jämte papper enligt tulltaxenr 387 (statistiskt nr 877), med
tull av 50 kronor för 100 kilogram,
av bakelit jämte vävnad enligt tulltaxenr 565 (statistiskt nr 1116), med
tull av 35 kronor för 100 kilogram,

rör:

helt av bakelit enligt tulltaxenr 1110 (statistiskt nr 2038), med tullfrihet,
av bakelit jämte papper enligt tulltaxenr 379 (statistiskt nr 866), med
tull av 8 kronor för 100 kilogram,
av bakelit jämte vävnad enligt tulltaxenr 565 (statistiskt nr 1116), med
tull av 35 kronor för 100 kilogram, samt
andra arbeten enligt tulltaxenr 1112 (statistiskt nr 2040), med tull av 10
procent av värdet.

I propositionen föreslås upptagande i tulltaxan av en särskild rubrikgrupp, omfattande »bakelit och andra härdbara eller härdade konsthartsar samt arbeten därav, ej särskilt nämnda, även innehållande papper, spånadsämne e. dyl.», vilken rubrikgrupp skulle omfatta tre tulltaxenr med varubeteckning och tull enligt följande:

1110:1 oarbetade	20 kronor för 100 kilogram
1110:2 plattor och rör	50 » » » »
1110:3 andra arbeten	10 procent av värdet.

Den väsentliga innebörden av detta förslag kan angivas sålunda, nämligen att pressmassa och annan oarbetad bakelit, som nu är tullfri, åsättes en tull av 20 kronor för 100 kilogram, att plattor och rör av bakelit åsättes en enhetlig tull av 50 kronor för 100 kilogram samt att andra arbeten av bakelit bibehållas vid nuvarande tull, 10 procent av värdet.

Motionerna.

Motionen II: 113 avser liksom Kungl. Maj:ts förslag genomförande av tullfrihet för både färsk och saltad cedratfrukt.

De likalydande motionerna I: 161 och II: 315 gå ut på samma ändringar i tulltaxan, som av Kungl. Maj:t föreslagits beträffande bakelit och andra hårdbara eller härdade konsthartser samt arbeten därav, dock med den skillnaden att för tulltaxenr 1110:3 »andra arbeten» föreslagits, att tull skall utgå med 20 procent av värdet i stället för såsom enligt propositionen 10 procent av värdet. Till stöd för förslaget i denna del ha motionärerna anfört följande:

»Pressgjutna artiklar, s. k. pressgods, utgöra den ojämförligt största artikeln av de olika bakelitfabrikaten. Beträffande dessa artiklar är den jämförelsevis unga svenska bakelitindustrien utsatt för en mycket hård utländsk konkurrens, i synnerhet från Tyskland men under senare tid till följd av valutaförhållandena även från andra länder, framförallt England. Industriens framtida utveckling är otvivelaktigt i hög grad beroende av huruvida ett mera effektivt tullskydd än det nuvarande — 10 procent värdetull — kan genomföras. På grund härav synes den svenska bakelitindustrien böra komma i åtnjutande av ett förstärkt tullskydd även för pressgods och tullen höjas till 20 procent av värdet.»

Såsom allmän motivering för det i motionerna I: 161 och II: 315 framställda yrkandet har huvudsakligen anförts, att genom en efter tidsförhållandena avpassad avvägning av tullsatserna för hithörande varuslag en avsevärt ökad tillverkning inom landet av ifrågavarande produkter skulle kunna möjliggöras och ökade arbetstillfällen beredas.

Framställningar till utskottet.

Beträffande vissa till utskottet inkomna framställningar rörande i detta betänkande behandlade tullfrågor må följande redogörelse lämnas.

Fajansvaror för hushållsbruk. *Stockholms handelskammare* har — med överlämnandet av en promemoria, upprättad av en importör i branschen, samt ett av de svenska porslinsfabrikerna häröver avgivet bemötande — framfört vissa synpunkter på det i propositionen framlagda förslaget om införande av tilläggstullar å fajansvaror för hushållsbruk. Härvid har handelskammaren särskilt framhållit, att redan nuvarande tull å fajansvaror syntes ägnad att bereda skydd åt den inhemska tillverkningen, att vår industri intoge ett gynnsamt läge gentemot konkurrenter i de länder, vilka fasthölle vid guldmyntfoten, att den inhemska tillverkningen hade ett stöd i konkurrensen med den utländska på grund av de relativt höga fraktkostnaderna för gods av det skrymmande slag, varom här vore fråga, samt att vissa synpunkter av handelspolitisk natur jämväl borde anläggas på förslaget.

Ledbultkätting med invändig länkbredd av 6 millimeter eller däröver. Beträffande Kungl. Maj:ts förslag att för dylik kätting skall, förutom nu gällande tull av 10 kronor för 100 kilogram, utgå en tilläggstull av 15 kronor för 100 kilogram hava i två till utskottet ingivna skrivelser gjorts vissa erinringar. Sålunda har firman *Borgström & Co* i Malmö såsom sin mening uttalat, att den nu utgående tullen vore tillräcklig och för de grövre kättingarna snarare borde sänkas än höjas. Vidare har *aktiebolaget ingenjörfirman Rectus* anført bland annat, att importen av detta slag av kätting, som huvudsakligen komme från Storbritannien, Tyskland och U. S. A., enligt vad som framginge av ur handelsstatistiken hämtade uppgifter allt efter ursprungslandet företedde avsevärda prisvariationer. Under det att sålunda priset å den från Tyskland under de senare fem åren införda kättingen varierade mellan 1 krona 16 öre och 1 krona 86 öre per kilogram, hade medelpriset under samma tid växlat för den engelska mellan 4 kronor 61 öre och 5 kronor och för den amerikanska mellan 4 kronor 13 öre och 5 kronor 74 öre, allt per kilogram räknat. Detta måste anses innebära, att importen från Tyskland utgjordes av helt andra typer, eventuellt andra kvaliteter än importen från Storbritannien och U. S. A. Exportens medelvärden överensstämde synnerligen väl med importens från Tyskland, vilket gäve anledning antaga, att importen från nämnda land och exporten omfattade till typer och kvaliteter likartade, standardiserade artiklar. Importen från de två övriga angivna länderna utgjordes däremot dels av standardvara av högsta kvalitet, dels av specialartiklar, av vilka den inhemska förbrukningen vore alltför obetydlig för att en tillverkning här skulle bli lönande, och beträffande vilka sålunda allttjämt införsel skulle bli nödvändig även efter en tullförhöjning. Denna skulle sålunda drabba konsumtionen utan gagn för den inhemska tillverkningen.

Nysilvervaror m. m. *Silver- & Nysilveraktiebolaget Skandia* och *Silver-Aktiebolaget Plata* ha anhållit, att utskottet måtte avstyrka Kungl. Maj:ts förslag om tilläggstullar å nysilvervaror m. m. För bolagen, som här i landet framställde färdiga nysilvervaror av importerat halvfabrikat, komme dessa tilläggstullar att medföra stora ekonomiska svårigheter, vilka med största sannolikhet skulle resultera i nedläggandet av fabrikationen. Denna hade kommit till stånd med hänsyn till rådande tullsatser, vilka bolagen utgått från skulle bestå. Av en utav bolagen överlämnad utredning framginge enligt deras mening, att en höjning av tullen å nysilvervaror, såväl hel- som halvfabrikat, ej betingades av nuvarande tidsläge, varför frågan borde ställas på framtiden. I vad bolagen sålunda och i övrigt anført, ha ett antal importörer av halvfabrikat och färdiga nysilvervaror instämt.

Bakelit m. m. Med anledning av förslaget angående ändrade bestämmelser i fråga om bakelit och andra härdade eller härdbara konsthartser och arbeten därav hava åtskilliga yttranden inkommit till utskottet, i vilka olika intressesynpunkter framförts. Sålunda hava *Aktiebolaget Alpha* och fyra andra bolag, vilka använda sig av bakelit i form av presspulver för sin tillverkning av s. k. pressgoods, hemställt, att utskottet måtte antingen tillstyrka det i motionerna I:161 och II:315 framställda yrkandet endast vad beträffar ökat tullskydd å pressgoods och i sådant fall komplettera förslaget, så att tullförhöjningen komme att gälla

även artiklar, som till väsentlig del bestå av pressgods av bakelit, eller helt avstyrka det propositionen vid denna punkt och i motionerna framlagda förslaget. Till denna hemställan ha *Elektriska aktiebolaget Helios* samt *Bakelit aktiebolaget i Malmö* uttalat sin anslutning. Enahanda yrkande har även framställts av *Gjuteriaktiebolaget Fundator* i en till utskottet ingiven skrift. Till stöd för denna hemställan har anförts i huvudsak följande.

För ett riktigt bedömande av den föreliggande frågan vore nödvändigt att skilja mellan tillverkningen av pressmassa och framställningen av pressgjutna artiklar, s. k. pressgods, vilka voro två helt olika tillverkningsgrenar. Under det att pressmassa tillverkades för avsalu huvudsakligen vid ett enda företag här i landet och kunde giva sysselsättning endast åt ett fåtal arbetare, framställdes pressgodsartiklar av ett flertal olika företag, vid vilkas tillverkningar det övervägande antalet av de 600—700 arbetare, som uppgivits vara sysselsatta inom bakelitindustrien, funne sin utkomst. Bolagen hade vid flera tillfällen anställt prov å de inom landet framställda bakelitpressmassorna, vilka emellertid visat sig oanvändbara för bolagens tillverkningar. Dels vore nämligen pressgods, tillverkat av det inhemska presspulvret, behäftat med den karakteristiska kresollukten, vilket gjorde varorna obrukbara för detaljer till kylskåp och andra artiklar, som komma i beröring med livsmedel samt för andra artiklar, på vilka måste ställas hygieniska anspråk, liksom ock för bruksföremål i allmänhet. Likformighet, flytbarhet samt hårdnings- och krympningsförhållanden lämnade hos de inhemska presspulvren åtskilligt övrigt att önska, varför därav tillverkade artiklar icke företedde den högglänsande yta och exakthet i dimensionerna, som fordrades beträffande sådana högvärdiga produkter, om vilka här vore fråga. Ej heller uppfyllde det hittills här framställda presspulvret de anspråk på böjnings- och slaghållfasthet samt värmebeständighet, som föreskreves av statliga kontrollanstalter. Vidare har anförts, att av de hårdbara pressmassorna, som kunde uppdelas i två huvudgrupper, fenoplaster (bakelit) och aminoplaster (polopas, beetle), de senare, vilkas framställning vore patentskyddad, icke kunde tillverkas här i landet. En ökning av tullen å råvaran skulle betydligt förminska konkurrenskraften för de fabriker, som framställde färdiga artiklar. Syftet med den föreslagna taxeändringen kunde vinnas endast under förutsättning att tullskyddet för artiklar, i vilka bakelit inginge, höjdes i motsvarande grad. Med avseende å uppgiften angående den mängd formalin, som erfordrades för framställning av 1 kilogram pressmassa, erinrades om de i pressmassan förekommande tillsatserna av asbestmjöl eller trämjöl, vilket föranledde, att formalinåtgången reducerades till 0.24—0.4 kilogram. Då tullsatsen för formalin utgjorde 15 öre per kilogram, motiverade tullen å råvaran i och för sig ej högre tull å pressmassan än 3.6 till 6 öre per kilogram.

Vidare har *aktiebolaget Svensk-Schweiziska handelskompaniet* i en till utskottet ingiven skrift framhållit, hurusom förslaget skulle menligt återverka på detta företags avsättningsmöjligheter samt att dess tillverkningar skulle komma att till största delen ersättas med importerade varor, enär dels den svenska råvaran vore kvalitativt underlägsen, dels för vissa ändamål erfordrades massa av sådant slag, som icke kunde tillverkas här. Tullbeläggningen av halvfabrikaten skulle därjämte inverka menligt för de tillverkare, som använde sig därav, och till vilka icke tagits hänsyn på sådant sätt, att tullförhöjning föreslagits å svarvade eller eljest bearbetade artiklar, i vilka dessa materialier ingå.

Sveriges grossistförbund har framhållit, att vid bifall till motionerna I: 161 och II: 315 importen av ett mycket stort antal olikartade bakelitvaror skulle försvåras, ja i viss utsträckning omintetgöras. Importen omfattade så olika slag av artiklar att den svenska bakelitindustrien icke vore kapabel att tillgodose behovet. En fördubbling av tullen å arbeten av bakelit skulle även vara till olägenhet för andra industrier och producenter.

Vissa företag inom färg- och fernissbranschen hava uttryckt farhågor för att den föreslagna tullen å hårdbara eller hårdade konsthartser skulle komma att beröra lösliga konsthartser för färg- och fernissindustrien, i anledning varav ifrågasatts en anmärkning av innehåll, att för nämnda tillverkning avsedda konsthartser alltså skulle vara fria från tull.

Då konsthartser även användas såsom bindemedel i vissa borstar och penslar, har för nämnda fabrikations vidkommande gjorts enahanda hemställan.

Ävenledes må omnämnas, att en representant för svenska trämjölsfabrikerna på anmodan av vissa utländska förbrukare av svenskt trämjöl för pressmassa och svensk formaldehyd, som användes för framställning av konstharts, tillskrivit utskottet för att avråda från genomförandet av de föreslagna bestämmelserna, vilka skulle utgöra ett hinder för det internationella handelsutbytet.

Å andra sidan hava *Aktiebolaget Syntes* och *Aktiebolaget Astra* i gemensam skrivelse framhållit dels det oegentliga i att, då formalin är tullbelagd, denna vara finge tullfritt införas i form av bakelit, dels ock att en ökning av formalinförbrukningen även komme de svenska producenterna av metylalkohol (metanol) tillgodo, vilken träprodukt hade sin så gott som enda tekniska användning för framställning av formalin. Med nuvarande låga priser på formalin kunde metanolen vid flera verk icke tillvaratagas utan finge rinna bort. Ett bifall till motionerna vore sålunda av betydande intresse för svenskt näringsliv.

I till utskottet ingivna skrifter har *Skånska Attikfabriken aktiebolag* dels lämnat en redogörelse för den inhemska bakelitindustrien och bestämmelserna rörande tullbeskattningen av dessa artiklar hos oss samt motsvarande bestämmelser i vissa utländska tulltaxor, dels upptagit till bemötande de gjorda erinringarna mot de föreslagna ändringarna. Sålunda tillbakavisas uttalandena angående kvaliteten hos de inhemska bakelitprodukterna. I detta avseende hänvisas till erhållna provningsresultat, och förklarar sig bolaget villigt att ställa sin pressmassa till förfogande för provning av Statens Provningsanstalt eller annan offentlig institution. Till förmån för massans kvalitet vittnade redan det förhållandet, att bolaget tillverkade S-märkt installationsmaterial, som i betydande omfattning salufördes av landets elektriska grossistfirmor och även vore föremål för export. De olika slagen av pressmassa krävde sin särskilda behandling. Vid ett riktigt utfört pressningsförfarande av den inhemska pressmassan erhöles resultat, som väl tålde en jämförelse med artiklar, framställda av utländsk massa. Påståendet att bolagets produkter lukade kresol och sålunda vore olämpliga för sådan användning, där hygieniska anspråk gjorde sig gällande, måste bero på något misstag, då det svenska normala presspulvret icke innehölle spår av kresol. Att pressmassa av aminoplaster ännu ej varit föremål för inhemsk tillverkning vore förklarligt, då vissa nu gällande patent lade hinder i vägen för tillverkningen härav. Emellertid hade tillverkningsfrågan av det svenska

företaget laboratoriemässigt blivit löst och man stode rustad att, då huvudpatentet under den närmaste tiden utginge, upptaga även denna tillverkning och till väsentligt lägre priser än vad de svenska avnämarna för närvarande finge betala. Uppgiften angående åtgången av formalin vid tillverkningen av pressmassa vore fullt riktig och kunde styrkas genom framläggande av tillverkningskalkyl för opartisk fackmans prövning.

Utskottets yttrande.

Utskottet.

Cedrat- och grapefrukter, mate och knutna mattor. Mot Kungl. Maj:ts förslag om införande av tullfrihet för cedrat- och grapefrukter och för mate samt om nedsättning av tullen å vissa slag av knutna mattor har utskottet icke funnit anledning till erinran. Därmed har utskottet jämväl angivit sin ståndpunkt till motionen II:113, som liksom propositionen går ut på beredande av tullfrihet för både färsk och saltad cedratfrukt.

Fajansvaror för hushållsbruk. Genom beslut av 1934 års riksdag infördes beträffande vissa porslinsvaror för hushållsbruk en tilläggstull att utgå utöver i tulltaxan stadgad tull. I syfte att öka sysselsättningsmöjligheterna inom denna industri har utskottet ansett nämnda åtgärd, som endast avsåg varor av äkta porslin, nu böra fullföljas med en liknande åtgärd beträffande fajansvaror för hushållsbruk. Mot Kungl. Maj:ts i sådant avseende framställda förslag om tilläggstull med 10 kronor för 100 kilogram å vita eller enfärgade fajansvaror och 9 kronor för 100 kilogram å två- eller flerfärgade och därmed i tullhänseende likställda dylika varor har utskottet intet att erinra.

Ledbultkätting med invändig länkbredd av 6 millimeter eller däröver. Det torde icke kunna bestridas, att nu gällande tullsatser för grövre och klenare ledbultkätting måste anses mindre väl avvägda i förhållande till de produktionsfaktorer och andra omständigheter, som böra tagas i betraktande vid bedömandet av det tullskydd de olika tillverkningarna böra åtnjuta. Redan medelvärdet för införseln är ägnat att i detta hänseende ingiva tveksamhet. Medelvärdet av importen utgjorde nämligen under åren 1930—1934 beträffande ledbultkätting, hänförlig till tulltaxenr 788, 2 kronor 85 öre per kilogram, medan motsvarande värde för importen under samma år vid tulltaxenr 789 uppgått till 2 kronor 86 öre per kilogram. Under det att medelvärdena för importen sålunda äro praktiskt taget lika för de olika slagen, utgår tullen för de grövre typerna med endast femtedelen av tullen för de klenare dimensionerna. Såsom en bidragande orsak till det jämförelsevis låga värdet för den klenare ledbultkättingen kan anföras, att denna — såsom huvudsakligen omfattande velocipedkedjor — är av mera ensartad beskaffenhet samt att införselvärderna efter den inhemska fabrikationens tillkomst rönt inflytande av den skärpta utländska konkurrensen. Tillverkningen av den

grövre kättingen, som däremot omfattar en mångfald olika typer och dimensioner, bedrives i mindre enheter, varför tillverkningskostnaderna ställa sig relativt höga. Såsom de olika importvärdena giva vid handen spelar även kvalitetsfrågan en avgörande roll. Emellertid lär den för grövre ledbultkätting nu utgående tullen, även om hänsyn toges till importen från Tyskland, erbjuda ett avsevärt mindre skydd för den inhemska tillverkningen än andra liknande tillverkningar åtnjuta. Nu gällande tullsats har nämligen endast motsvarat 5.4—8.6 procent av medelvärdet för importen från Tyskland under de senare åren. För de högre, från Storbritannien och U. S. A. införda kvaliteterna skulle tullen inklusive den föreslagna tilläggstullen endast komma att motsvara 5 å 6 procent av medelvärdet, vilket, även om tullen för dessa artiklar i viss mån skulle få karaktär av finanstull, icke torde kunna anses innebära någon hög beskattning. Då den föreslagna tilläggstullen torde kunna förväntas medföra en önskvärd förbättring av den inhemska fabrikationens avsättningsmöjligheter, har utskottet funnit sig böra tillstyrka propositionen i denna del.

Nysilvervaror m. m. Vad av vissa firmor, vilka för sin tillverkning av nysilverarbeten importera halvfabrikat från utlandet, anförts gentemot Kungl. Maj:ts förslag om tilläggstullar för nysilvervaror m. m., hänförliga till tulltaxenr 922 och 924—926, innefattar enligt utskottets uppfattning icke tillräckliga skäl för riksdagen att i frågan intaga annan ståndpunkt än Kungl. Majt.

Bakelit m. m. Genom den förebragta utredningen torde få anses ådagalagt, att de gällande bestämmelserna rörande tulltaxeringen av bakelitartiklar icke äro tillfredsställande. Såsom en kännbar olägenhet måste betraktas redan den omständigheten, att dessa varuslag, vilka äro föremål för inhemsk tillverkning av betydande omfattning och vilkas användning inom olika områden alltmera utvidgas, icke äro upptagna i tulltaxan på sådant sätt, att handelsomsättningen av desamma kan över-skådas.

De erinringar, som gjorts mot de föreslagna tulländringarna, avse huvudsakligen införandet av tull å härdade och hårdbara konsthartser samt därav framställd pressmassa. Anledningen till att dessa varuslag hittills åtnjutit tullfrihet är, såsom av propositionen framgår, att de vid tiden för tulltaxans tillkomst ej voro föremål för inhemsk tillverkning. Med hänsyn till de ändrade förhållanden, som inträtt i detta avseende, synas gällande tullbestämmelser, innebärande tullfrihet för dessa varuslag, icke lämpligen böra bibehållas oförändrade. Det synes nämligen stå i god överensstämmelse med eljest tillämpade grundsatser för tullagstiftningen, att en ny tillverkningsgren i första rummet beredes kompensation för den belastning densamma har att vidkännas i form av tull å för tillverkningen erforderliga råvaror. En nystartad industri är därutöver även oftast i behov av skydd i konkurrensen med utländska fabrikan-

ter, vilka — såsom beträffande ifrågavarande artiklar varit fallet — en följd av år intagit en dominerande ställning på den inhemska marknaden. Med hänsyn till de utvecklingsmöjligheter, som förefinnas för bakelitens och andra pressmassors användning inom skilda områden, synes man hava anledning förvänta, att ett rationellt ordnande av tullbestämmelserna för dessa varuslag kan giva upphov till att flera av våra industriföretag upptaga tillverkning härav och sålunda ökade arbetstillfällen komma att beredas. Härigenom skulle också ökad avsättning vinnas för inhemsk metanol, som erhålles såsom biprodukt vid kolnings- och sulfatfabrikerna och vilken, under nuvarande prisförhållanden, vid vissa verk icke anses kunna med ekonomisk fördel tillvaratagas.

Beträffande kvaliteten av den inhemska pressmassan föreligga mot varandra stridande omdömen, vilkas berättigande undandraget sig ett detaljbedömande från utskottets sida. Det torde emellertid vara en ingalunda ovanlig företeelse, att en nystartad tillverkning icke omedelbart når upp till den fulländning i tekniskt avseende som annan sådan tillverkning, vilken kan bygga på en längre tids erfarenhet. På nu förevarande område utgöra även icke utgångna patent ett hinder för tillverkningens specialisering i önskvärd omfattning, vilket emellertid inom den närmaste framtiden lär bortfalla. Vad i förevarande hänseende anförts har utskottet icke funnit utgöra fullgoda skäl för ett avstyrkande av förslaget om införandet av tull å ifrågavarande konsthartser samt därav framställd pressmassa. Ej heller har utskottet funnit anledning till erinran mot den föreslagna tullsatsen, vilken synes väl avvägd.

Med anledning av vissa färg- och fernissfabrikanters farhågor för att den för härdade eller härdbara konsthartser föreslagna tullen skulle komma att drabba vissa inom nämnda fabrikation använda konsthartser hava, enligt vad utskottet inhämtat, vid tullverkets huvudlaboratorium vidtagits undersökningar, vilka givit vid handen, att dessa konsthartserns egenskaper med avseende å härdbarhet förhålla sig ganska olika hos skilda typer. Då tidsödande undersökningar i och för tulltaxeringen om möjligt böra undvikas och tullen icke torde hava föreslagits i syfte att träffa dessa slag av konsthartser, synes till rubriken böra göras ett förtydligande tillägg, utvisande att det är de för pressningsändamål avsedda konsthartserna, som åsyftas. Härigenom skulle även borst- och penselfabrikernas önskemål bliva tillgodosett.

Beträffande s. k. pressgoods av bakelit och andra härdade eller härdbara konsthartser anföres i propositionen, att utredningen i ärendet icke synes hava givit stöd åt de framställda önskemålen om en höjning av nu utgående värdetull av 10 procent till 20 procent, i anledning varav för dessa artiklar föreslagits en oförändrad tullsats av 10 procent av varans värde. Detta uttalande torde närmast vara grundat på kommerskollegii i propositionen återgivna utlåtande.

I det förslag till ändrade bestämmelser angående tullbeskattningen av

bakelit, som framlagts i motionerna I:161 och II:315, har, under hänvisning till den hårda utländska konkurrensen i fråga om s. k. pressgods av bakelit och andra dylika konsthartser, för dessa artiklar föreslagits en höjning av tullen från 10 till 20 procent av varans värde. Det torde ej kunna bestridas, att införandet av den föreslagna tullen å konsthartser och pressmassa därav måste menligt inverka på de inhemska pressgodstillverkarnas ställning i konkurrenshänseende på den inhemska marknaden gent emot de utländska fabrikanterna. Med hänsyn härtill har utskottet funnit sig böra beträffande till tulltaxenr 1110:3 hänförliga artiklar, vilka företrädesvis utgöras av pressgods av bakelit och liknande konsthartser, förorda en tullförhöjning, som kan anses i genomsnitt motsvara den föreslagna tullen å råvaran. Enligt en utredning, som verkstälts av en av de större pressgodstillverkarna, motsvarar denna tull i sju undersökta fall respektive 5.1, 5.2, 6, 6.2, 6.7, 7.1 och 10.5 procent av självkostnaderna för pressgodset. En höjning av tullen från 10 till 15 procent av importpriset, vilket bör inkludera bland annat även försäljningsvinst, synes med stöd av dessa uppgifter kompensera tullen å råvaran. Utskottet anser sålunda, att tullen vid ovannämnda tulltaxenr 1110:3 bör höjas från 10 procent till 15 procent av värdet. Vid genomförandet av denna tullförhöjning för importerat pressgods och då den inhemska industrien för sin export äger att åtnjuta restitution av tullen å däri ingående råvaror och halvfabrikat, synes tullen å råvaran icke försätta de inhemska pressgodstillverkarna i sämre ställning i tullskyddshänseende än den de för närvarande intaga. Man torde härvid även kunna räkna med en av utvidgad tillverkning föranledd nedgång i priset å pressmassan.

Beträffande den för plattor och rör av ifrågavarande ämnen föreslagna tullsatsen har i de framställningar, som till utskottet inkommit, endast erinrats, att tullen å sådana varuslag, i vilka dylika plattor och rör ingå såsom halvfabrikat, borde höjas i motsvarande grad. Med avseende härå må framhållas, att i den mån halvfabrikaten av bakelit utgöra en mera betydande del av i tulltaxan ej särskilt upptagna varor, dessa genom utskottets förslag till höjning av tullen vid tullaxenr 1110:3 torde få anses bliva i huvudsak kompenserade för tullhöjningen å halvfabrikaten.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen måtte, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 224 ävensom dels motionen II:113 av herr Hagberg i Malmö dels ock de likalydande motionerna I:161 av herr Wohlin m. fl. och II:315 av herrar Björek i Kristianstad och Björklund,

1) antaga följande förslag till ändringar i och tilllägg till den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxan:

		Tull för 100 kg kronor
	Frukter och bär, ätbara:	
	färska eller enbart kokade:	
63	apelsiner, bananer, citroner samt cedrat- och grapefrukter	fria

	torkade eller saltade:	
68: 1	aprikoser, bananer, bruneller, cedratfrukt, persikor, plommon, päron, sviskon och äpplen	fria

	Te:	
75: 1	mate	fritt
75: 2	annat E	150: —
	Mattor, ej särskilt nämnda:	

	andra slag, även försedda med sömnadsarbete eller fransar:	

	helt eller delvis av ull eller andra djurhår, utan inblandning av silke:	
	knutna:	

467: 1	med mer än 250 men ej mer än 450 knutar på en längd av 1 m E	350: —
467: 2	med mer än 450 knutar på en längd av 1 m E	600: —

	Bakelit och andra för pressningsändamål avsedda, hårdbara eller härdade konsthartser samt arbeten därav, ej särskilt nämnda, även innehållande papper, spånadsämne e. dyl.:	
1110: 1	oarbetade N	20: —
1110: 2	plattor och rör N	50: —
1110: 3	andra arbeten 100 kr.	15: —
	Celluloid, cellon, cellofan, gaudafil, galalit, ambroin, eburin och andra liknande formbara, konstgjorda ämnen, ej hänförliga till annat nummer:	
1110: 4	oarbetade, härunder inbegripna plattor, stänger, rör, tangentskivor, knivskaft samt ämnen och delar därtill; kamämnena; ävensom cellulosaacetat	fria
	arbetade, ej särskilt nämnda:	
1111	av celluloid eller galalit E	80: —
1112	andra slag 100 kr.	10: —

2) besluta, att till förordningen den 22 juni 1934 (nr 371) med ytterligare tillägg till gällande tulltaxa skall, på sätt i propositionen sägs, fogas ett tillägg, avseende statistiska numren 1286 och 1288;

3) bifalla propositionen i vad den rör ytterligare tillägg till gällande tulltaxa, avseende tulltaxenr 788, 922, ur 924, 925 och ur 926; samt

4) förklara, att de i det föregående omförmälda ändringarna och tilläggen skola träda i kraft å dag, som Kungl. Maj:t bestämmer.

Beträffande Kungl. Maj:ts proposition nr 224, i vad den avser införande av tull å manganjärn, kommer utskottet att framdeles yttra sig, vilket utskottet får för riksdagen

5) anmäla.

Stockholm den 10 maj 1935.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Björnsson, Jönsson, Larson i Lerdala, friherre Lagerfelt, Lithander, Lövgren i Boden, Olsson i Närlinge, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Ericson i Boxholm, Hjalmarsson, Löfvander, Berg i Karlskrona, Hagström, Werner i Hultsfred, Johansson i Krogstorp och Hagberg i Malmö.
